

SIKKERHETSDATBLAD

Natriumbisulfat

Sikkerhetsdatabladet er i samsvar med Kommisjonsforordning (EU) 2015/830 av 28 mai 2015 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH)

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET / STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET / FORETAKET

Utgitt dato 23.12.2010

Revisjonsdato 28.02.2017

1.1. Produktidentifikator

Kjemikaliets navn Natriumbisulfat

Kjemisk navn Natriumhydrogensulfat

1.2. Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Kjemikaliets bruksområde Kjem.tekn.bruk.

Bruk det frarådes mot Ingen spesifikke. Ikke bland produktet med andre kjemikalier uten å ha konferert med produsenten.

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet**Distributør**

Firmanavn Hjelle Kjemi AS

Postadresse C Sundtsg 65

Postnr. 5004

Poststed BERGEN

Land NORGE

Telefon 55231300

Telefaks 55560210

E-post fpost@hjelle-kjemi.no

Hjemmeside www.hjellekjemi.no

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon Telefon: 22591300
Beskrivelse: Giftinformasjonen

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering i henhold til 67/548/EEC eller 1999/45/EC	Xi; R41
Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP / GHS]	Eye Dam. 1; H318;

2.2. Merkingselementer

Farepiktogrammer (CLP)

Sammensetning på merkeetiketten	Natriumhydrogensulfat 60 - 100 %
Varselord	Fare
Faresetninger	H318 Gir alvorlig øyeskade.
Sikkerhetssetninger	P280 Benytt vernehansker / verneklær / vernebriller / ansiktsskjerm. P305+P351+P338 VED KONTAKT MED ØYNE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. P310 Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege.

2.3. Andre farer

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2. Stoffblandinger

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold	Noter
Natriumhydrogensulfat	CAS-nr.: 7681-38-1 EC-nr.: 231-665-7 Indeksnr.: 016-046-00-X	Eye Dam. 1; H318;	60 - 100 %	

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Innånding	Bringes til frisk luft. Skyll munnen med vann og puss nesen.
Hudkontakt	Tilsølt hud spyles straks med mye vann.
Øyekontakt	Skyll straks med mye vann i minimum 15 minutter. Hold øyelokkene utbrett og ta av eventuelle kontaktlinser. Snarreste til sykehus, lege. Fortsett skyllingen under transporten.
Svelging	Munnen skylles straks med vann eller melk, deretter drikkes vann eller helst melk. Fremkall ikke brekninger.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Informasjon til helsepersonell	Melk eller magnesiumoksyd utrørt i vann, evt flytende syrenøytraliserende midler anbefales. Symptomatisk behandling.
Akutte symptomer og virkninger	Gir sterk svie i øynene. Gir alvorlig øyeskade.
Forsinkede symptomer og virkninger	Årlig kontroll av lungefunksjon/tenner.

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Annen informasjon	Fare for varige skader dersom førstehjelp ikke settes i gang omgående. Legebehandling nødvendig. Den skadede bringes snarest mulig bort fra eksponeringskilden.
-------------------	---

AVSNITT 5: BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1. Slokkingsmidler

Egnede slokkingsmidler	Vann, sand.
Uegnede slokkingsmidler	Ingen spesielle advarsler

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brann- og eksplosjonsfarer	Ikke brennbart. Frigjør giftig røyk ved forbrenning.
----------------------------	--

5.3. Råd til brannmannskaper

Personlig verneutstyr	Brannslukkere må benytte røykdykkerutstyr. Bruk av åndedrettsbeskyttelse med friskluftstilførsel anbefales.
Annen informasjon	Flytt beholdere fra brannstedet hvis det er mulig uten risiko.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTEDE UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Bruk personlig verneutstyr som angitt i pkt. 8 Unngå støvdannelse. Unngå innånding av støv. Unngå kontakt med øyne og hud. Øyedusj skal finnes på arbeidsplassen. Stopp lekkasjen hvis det er mulig uten risiko. Sperr av området for uvedkommende.
---	--

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Utslipp til vann: Forårsaker surere vann med fare for fiskedød. Vær oppmerksom på mulig vanninntak, og sørg for varsling av impliserte brukere.
--	---

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Metoder for opprydding og rengjøring	Tas opp mekanisk. Tilføres avfallsbehandling i godt lukkbare beholdere. Unngå støvutvikling. Små rester spyles vekk med mye vann.
Opprydding	Tas opp mekanisk. Tilføres avfallsbehandling i godt lukkbare beholdere. Unngå støvutvikling. Små rester spyles vekk med mye vann.

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Andre anvisninger	Stopp lekkasjen hvis det er mulig uten risiko. Sperr av området for uvedkommende.
Ytterligere informasjon	Se avsnitt 13 for viderebehandling av avfall.

AVSNITT 7: HÅNTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndtering	Hvis støv er tilstede, bruk egnet støvmaske. Vask hender før pauser og etter arbeidets slutt.
------------	---

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevaring	Lagres i lukket emballasje. Holdes vekk fra små barn.
Spesielle egenskaper og farer	Frigjør giftig røyk ved forbrenning. Ved løsning i vann utvikles varme som kan medføre sprutfare. Fare for alvorlig øyeskade.
Annen informasjon	Tom ikke rengjort emballasje skal behandles som om den er full.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Anbefalinger	Kjem.tekn.bruk.
--------------	-----------------

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL / PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1. Kontrollparametere

Komponentnavn	Identifikasjon	Grenseverdier	Norm år
Natriumhydrogensulfat	CAS-nr.: 7681-38-1		

8.2. Eksponeringskontroll

Begrensning av eksponering på arbeidsplassen	Mulighet for øyespyling skal finnes på arbeidsplassen. Sørg for god ventilasjon. Mekanisk ventilasjon og punktavsug ved håndtering av produktet.
--	--

Forholdsregler for å hindre eksponering

Instruksjon om tiltak for å hindre eksponering	Mulighet for øyenspyling skal finnes på arbeidsplassen. Sørg for god ventilasjon. Mekanisk ventilasjon og punktavsug ved håndtering som fører til store konsentrasjoner.
--	--

Øye- / ansiktsvern

Øyevern	Vernebriller. Øyespylemuligheter nær arbeidsplassen.
Egnet øyebeskyttelse	Vernebriller. Øyespylemuligheter nær arbeidsplassen. Øyevern skal samsvare med EN 166.

Håndvern

Håndvern	Ved fare for hudkontakt, bruk vernehansker av neopren, nitril, polyetylen eller PVC. Hansketypen må være av motstandsdyktig materiale og man bør søke råd hos hanske leverandøren.
----------	--

Egnede hansker	Bruk hansker som er motstandsdyktige mot kjemikalier i følge standard EN 374: Vernehansker mot kjemikalier og mikroorganismer. Eksempler på egnede hansker er: neopren, nitril, polyetylen eller PVC. BEMERK: Ved utvelgelse av hansker må det tas hensyn til arbeidets art, varighet for bruk, alle relevante arbeidsstedforhold som: Andre kjemikalier som brukes, fysiske krav (beskyttelse mot snitt-/stikksår, fingerferdighet, varmebeskyttelse), potensiell reaksjon på hanskematerialer så vel som instruksjoner/spesifikasjoner fra hanskeleverandøren.
----------------	--

Hudvern

Annet hudvern enn håndvern	Bruk egnede verneklær
Hudbeskyttelse, kommentar	Bruk egnede verneklær.

Åndedrettsvern

Åndedrettsvern	Korttidsfilter, filter P2
Åndedrettsvern, kommentarer	Korttidsfilter, filter P2.

Hygiene / miljø

Personlig beskyttelsesutrustning, kommentarer	Hold arbeidstøy adskilt. Unngå kontakt med øyne, hud og klær. Vask hender før pauser og ved arbeidets slutt. Unngå innånding av støv.
---	---

Annen informasjon

Annen informasjon	Hold arbeidstøy adskilt. Unngå kontakt med øyne, hud og klær. Vask hender før pauser og ved arbeidets slutt. Unngå innånding av støv.
-------------------	---

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Prills
Farge	Gulaktig/Hvitt
Lukt	Luktløs
pH	Status: I handelsvare Verdi: 1 - 1,2 Metode: v/200 g/l vann
Smeltepunkt / smeltepunktintervall	Verdi: ~ 180 °C
Relativ tetthet	Verdi: 1,41 g/cm ³
Løselighet i vann	1080 g/l v/25 °C
Løslighet	Medium: Vann Verdi: 1080 g/l Temperatur: 25 °C

9.2. Andre opplysninger

Andre fysiske og kjemiske egenskaper

Kommentarer

Dette sikkerhetsdatabladet inneholder kun informasjon som dekker sikkerhet og erstatter ikke produktinformasjon eller produktspesifikasjon.

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Reaktivitet

Ikke kjent.

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet

produktet er stabilt under normale forhold

10.3. Risiko for farlige reaksjoner

Risiko for farlige reaksjoner

Natriumbisulfat kan reagere med alkalier og med en rekke metaller. Ved løsning i vann utvikles varme som kan medføre sprutfare.

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås

Ingen spesielle opplysninger.

10.5. Uforenlige materialer

Materialer som skal unngås

Alkalier. Metaller.

10.6. Farlige nedbrytningsprodukter

Farlige spaltningsprodukter

Utvikler hydrogen i vandig løsning med metaller.

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger

Akutt giftighet

Type toksisitet: Akutt
Testet effekt: LD50
Eksponeringsvei: Oral
Verdi:
Kommentarer: 2490 mg/kg

Øvrige helsefareopplysninger

Innånding av støv og tåke

Innånding av støv virker irriterende og etsende på slimhinnene i svelg og luftveier.

Innånding

innånding av støv virker irriterende og etsende på slimhinnene i svelg og luftveier.

Hudkontakt

Løsninger gir rød og irriterende hud.

Øyekontakt

Sprut irriterer øynene og kan gi etseskader. Fare for alvorlig øyeskade.

Svelging

Svelging virker irriterende og etsende på slimhinnene i svelg og luftveier.

Akutt giftighet, menneskelig erfaring

Svelging virker irriterende og etsende på slimhinnene i svelg og luftveier.

Toksikokinetik

Irriterer slimhinnene.

Hudetsing / hudirritasjon, annen informasjon	Løsninger gir rød og irriterende hud.
Øyeskade eller irritasjon, annen informasjon	Sprut irriterer øynene og kan gi etseskader. Fare for alvorlig øyeskade.
Generell luftveis- eller hudsensibilisering	Ikke påvist allergiske effekter.
Allergi	Ikke påvist allergiske effekter.
Kroniske effekter	Fare for alvorlige øyeskader.
Arvestoffskader	Ingen spesielle opplysninger
Kreftfremkallende egenskaper, annen informasjon	Stoffet er ikke oppført på kreftlisten.
Reproduksjonsskader	Ingen spesielle opplysninger
Spesifikk målorgantoksisitet - enkelteksponering, testresultater	Kommentarer: Fare for alvorlig øyeskade.
Spesifikk målorgantoksisitet - gjentatt eksponering, testresultater	Kommentarer: Irriterer slimhinnene.
Aspirasjonsfare, kommentarer	Innånding av støv virker irriterende og etsende på slimhinnene i svelg og luftveier.

Symptomer på eksponering

Annen informasjon	Natriumbisulfat virker sterkt irriterende.
-------------------	--

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Akvatisk toksisitet, krepsdyr	Verdi: 190 mg/l Testvarighet: 48 timer Art: magna Metode: EC50
Økotoksisitet	Etter nøytralisering har varen relativt harmløs effekt på omgivelsene. Kan virke forsurende på miljøet. Kan virke skadelig ovenfor vannlevende organismer

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Beskrivelse / vurdering av persistens og nedbrytbarhet	Ingen data.
Persistens og nedbrytbarhet, kommentarer	Ingen data.

12.3. Bioakkumuleringsevne

Bioakkumuleringspotensial	Ingen bioakkumulering er indikert.
---------------------------	------------------------------------

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet	Løselig i vann
-----------	----------------

12.5. Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

PBT vurderingsresultat	Dette stoffet er ikke identifisert som et PBT stoff.
vPvB vurderingsresultat	Kjemikaliet inneholder ikke vPvB stoffer.

12.6. Andre skadevirkninger

Andre skadevirkninger / annen informasjon	Oppløses i vann. Nøytraliseres med lut eller kalk. Ta forholdsregler mot at produktet skal komme i grunnvann. Produktet forårsaker ikke biologisk oksygenforbruk. Kan ha giftig virkning på fisk i større konsentrasjoner.
---	--

AVSNITT 13: SLUTTBEHANDLING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Mindre rester fortynnes med store mengder vann og nøytraliseres til pH ca 7 med cement, jordbrukskalk eller soda og skylles deretter vekk. Større mengder må leveres til godkjent behandlingsanlegg. Utstyr kan vaskes med vann.
Relevant avfallsregelverk	Avtal avfallsdisponering med kommuneing./miljøsjeff/KLIF.Konf.forskriftene vedrørende avfallsgruppe. Se avfallsforskriften av 01.06.04.
Farlig avfall, emballasje	Tom ikke rengjort emballasje behandles på samme måte som produktet.
Nasjonal avfallsgruppe	Avtal avfallsdisponering med kommuneing./miljøsjeff/Miljødirektoratet .Konf. forskriftene vedrørende avfallsgruppe. Se avfallsforskriften av 02.02.09.
Annen informasjon	Tom ikke rengjort emballasje behandles på samme måte som produktet. Mindre rester fortynnes med store mengder vann og nøytraliseres(pH ca.7) med cement, jordbrukskalk eller soda og skylles deretter vekk. Større mengder må leveres til godkjent behandlingsanlegg. Utstyr kan vaskes med vann.

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

Farlig gods	Nei
-------------	-----

14.1. FN-nummer

14.2. FN-forsendelsesnavn

14.3. Transportfareklasse(r)

14.4. Emballasjegruppe

14.5. Miljøfarer

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Spesielle forholdsregler	Unngå kontakt med øyne og hud.
--------------------------	--------------------------------

14.7. Maritim transport i bulk i henhold til IMO-instrumenter

Andre relevante opplysninger

Andre relevante opplysninger	Ikke farlig gods ifølge ADR/RID, IMDG eller DGR. Natriumbisulfat globular inneholder ikke fri svovelsyre.
------------------------------	---

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM REGELVERK

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

<p> lover og forskrifter</p>	<p>Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer. Sist endret ved forskrift 22. desember 2014 nr.1885. Prioritetsliste/Unntaksliste/Godkjenningsliste.</p> <p>Produsent/importør. Forskrift om farlig avfall (2009). Kommisjonsforordning (EU) nr 944/2013 av 2 Oktober 2013 (ATP5). ECHA (European Chemicals Agency) C&L Inventory database.</p> <p>ADR/RID 2017 - Forskrift om endring i forskrift om landtransport av farlig gods. Europa-parlamentets og rådets forordning (EF) Nr. 1272/2008.</p> <p>Sikkerhetsdatabladet er oppdatert i henhold til 830/2015.</p> <p>Kommisjonsforordning (EU) nr. 453/2010 vedlegg II (Vedlegg II - "II").</p>
<p>Kommentarer</p>	<p>Opplysningene støtter seg til dagens kjennskaper og erfaringe.</p> <p>Sikkerhetsdatabladet beskriver produktet med henblikk på sikkerhetskrav.</p>

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

<p>Kjemikaliesikkerhetsvurdering</p>	<p>Informasjonen i dette sikkerhetsdatabladet skal ikke betraktes som brukerens egen risikovurdering.</p> <p>Det er alltid brukerens ansvar at alle nødvendige forholdsregler er fulgt for å oppfylle kravene i henhold til lokale regler og bestemmelser.</p>
--------------------------------------	--

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

<p>Liste over relevante H-setninger (i avsnitt 2 og 3).</p>	<p>H318 Gir alvorlig øyeskade.</p>
<p>Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP / GHS]</p>	<p>Eye Dam. 1; H318;</p>
<p>Ytterligere informasjon</p>	<p>Databladet er laget etter vår nåværende kunnskap, norsk regelverk og produsentens opplysninger. Forhold som dukker opp som skyldes manglende opplysninger til oss, er utenfor vår kontroll og må svares for av produsenten. Da brukerens arbeidsforhold ligger utenfor vår kontroll, vil det være brukerens ansvar at de nødvendige forholdsregler blir tatt. Det er den enkelte mottakers plikt å sørge for at informasjon gitt i dette HMS-datablad blir lest og forstått av alle som bruker, behandler, avhender eller på noen annen måte kommer i kontakt med produktet. Dette produktet skal bare brukes til det formål det er beregnet for og i henhold til spesifiserte instruksjoner. Opplysningene gjelder kun for det materialet som er angitt her, og gjelder ikke i forbindelse med bruk av noe annet materiale eller i noen form for bearbeidelse. Opplysningene skal ikke anses som en garanti eller kvalitetsspesifikasjon.</p>
<p>Siste oppdateringsdato</p>	<p>28.02.2017</p>
<p>Versjon</p>	<p>3</p>